

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžr/27/2014
Identifikačné číslo spisu:	7011200476
Dátum vydania rozhodnutia:	02.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7011200476.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Milana Moravu v právnej veci navrhovateľa: Ústav materiálového výskumu SAV so sídlom Watsonova 47, Košice, proti odporcovi: Okresný úrad Košice so sídlom Komenského 52, Košice, za účasti: 1. J. R., bytom J., 2. K. Q., bytom U., 3. O. J., bytom K., 4. K. K., bytom D., 5. J. K., bytom B., 6. C. K., bytom D., 7. S. K., bytom L. a 8. F. N., rod. N., bytom H., o preskúmanie rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Košice mesto č. 503/37/2011-Kl zo dňa 08.03.2011, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Sp/10/2011-51 zo dňa 29. novembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Sp/10/2011-51 zo dňa 29. novembra 2013 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi a ďalším účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil preskúmané rozhodnutie právneho predchodcu odporcu, Obvodného pozemkového úradu Košice - mesto (ďalej aj „pozemkový úrad“), č. 503/37/2011-Kl zo dňa 08.03.2011, ktorým tento ako orgán príslušný podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“), prvým výrokom napadnutého rozhodnutia rozhodol, že oprávnené osoby podľa § 2 ods. 1 a ods. 2 písm. c) zákona č. 503/2003 Z. z. - J. R., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J., E. K., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K., K. Q., rod. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. a O. J., rod. K., nar. XX.XX.XXXX., trvale bytom K., všetky štátne občianky Slovenskej republiky, spĺňajú podmienky § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z. z.

Druhým výrokom oprávneným osobám sa priznal vlastnícke právo k nehnuteľnosti, charakterizovanej v pôvodnom stave zápisu ako kat. úz. J., PKV č. 74, parcela č. 6062, druh pozemku roľa, výmera 3 194 m², a v terajšom stave zápisu, podľa geometrického plánu č. 667/2010 zo dňa 21.12.2010, overený Správou katastra Košice dňa 14.01.2011 pod č. 12/11 ako kat. úz. Z., parcela C KN - nový stav podľa GP 3758/20, druh pozemku ostatná plocha, výmera 2 991 m², súčasný vlastník LV č. parc. č. C KN SR-Ústav materiálového výskumu SAV LV č. XXXX, časť parcely č. 3758/12.

Tretím výrokom napadnutého rozhodnutia správny orgán určil, že Správa katastra Košice na základe tohto právoplatného rozhodnutia zapíše nehnuteľnosť uvedenú v bode 2 do listu vlastníctva takto: J. R., rod. C., v podiele 2/21, E. K., rod. C., v podiele 1/42, K. Q., rod. K., v podiele 1/84 a O. J., rod. K., v podiele 1/84, pričom dňom priznania vlastníctva je deň nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol tak, že účastníkom konania právo na náhradu trov konania nepriznal.

V preskúmvanej právnej veci krajský súd z obsahu administratívneho správneho spisu vyhodnotil skutkový stav a zistil, že účastníčky preskúmvaného správneho konania, J. R., rod. C., E. K., rod. C., K. Q., rod. K. a O. J., rod. K., si ako oprávnené osoby podľa zákona č. 503/2003 Z. z. v zákonnej lehote uplatnili reštitučné nároky žiadosťou zo dňa 03.12.2004, doručenou Obvodnému pozemkovému úradu Košice - mesto dňa 10.12.2004. Tieto nároky si uplatnili ako právni nástupcovia pôvodných vlastníkov nehnuteľností označených v reštitučnej žiadosti, t.j. po S. C., zomrelom XX.XX.XXXX, J. C., zomrelej XX.XX.XXXX a S. J., zomrelom XX.XX.XXXX.

Krajský súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia a postupu predchádzajúceho jeho vydaniu vychádzal najmä z ustanovení § 1, § 2 ods. 1, ods. 2 písm. c), § 2 ods. 2, § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z. z. a za predmet súdneho prieskumu určil predovšetkým posúdenie otázky existencie aplikovaného reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2013 Z. z. a v tejto súvislosti posúdenie zásadnej právnej otázky zákonnosti administratívneho procesu vyvlastnenia, uskutočneného v danej právnej veci Obvodným národným výborom, odborom výstavby ÚPaA Košice II, rozhodnutím zo dňa 03.02.1982.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému reštitučnému titulu krajský súd na základe obsahu administratívneho spisu, rovnako ako správny orgán, konštatoval, že v čase vydania vyvlastňovacieho rozhodnutia zo dňa 03.02.1982, boli pôvodní vlastníci, resp. spoluvlastníci nehnuteľností, ktorí sú právnymi predchodcami oprávnených osôb, mŕtvi. Podľa krajského súdu skutočnosť, že príslušný orgán nekonal pri vydaní rozhodnutia o vyvlastnení predmetných nehnuteľností s ich vlastníkmi, zakladá reštitučný právny dôvod pre navrátenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z. z., t. j. prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu vo vzťahu ku skutočným vlastníkom. V čase vydania rozhodnutia Obvodného národného výboru Košice II č. Výst. 281181182-Kp zo dňa 03.02.1982 uvedený správny orgán nekonal zákonným spôsobom, keď vyvlastnenie uskutočnil voči právnym predchodcom účastníkov administratívneho konania v preskúmvanej právnej veci, J. C., rod. P. (stará matka resp. prastará matka žiadateľov, zomrela v roku 1948) a S. C. (otec resp. starý otec oprávnených osôb, zomrel v roku 1956). Keďže obaja uvedení právni predchodcovia oprávnených osôb boli v čase vyvlastnenia parcely č. 6062 vedenej v pozemnoknižnej zápisnici č. 74 kat. úz. J., mŕtvi, bolo povinnosťou správneho orgánu, realizujúceho vyvlastňovacie konanie, konať so všetkými právnymi nástupcami uvedených osôb, k čomu v tomto správnom konaní nedošlo. Nedodržanie právnych podmienok pre vyvlastnenie nehnuteľnosti, spočívajúce v obídení a nerešpektovaní vlastníckych práv skutočných vlastníkov vyvlastňovanej nehnuteľnosti, zakladá, aj podľa názoru krajského súdu, právny stav, podľa ktorého v dôsledku neexistencie platného a právne účinného vyvlastnenia nehnuteľnosti bola predmetná nehnuteľnosť prevzatá štátom bez právneho dôvodu, čím je daný reštitučný právny titul pre navrátenie vlastníckeho práva podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z. z.

K námietkam navrhovateľa ohľadne zmeny charakteru vyvlastnených pozemkov, ktoré sa na základe navrhovateľom poukazovaného rozhodnutia vydaného pred vyvlastnením, mali zmeniť z ornej pôdy na

stavebný pozemok, krajský súd vychádzajúc z obsahu administratívneho spisu a zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) uviedol, že nemožnosť zabezpečenia dôkazov v naznačenom smere, ktorý by mal byť v prospech navrhovateľa (predložením neoverenej kópie rozhodnutia), nemožno pripísať na ťarchu oprávnených osôb, ktoré v preskúmvanej právnej veci preukázali všetky základné právne podmienky pre úspešné uplatnenie reštitučných nárokov.

Argumentáciu navrhovateľa, týkajúcu sa možného prechodu vlastníckeho práva k predmetu reštitúcie ako odúmrtie z pôvodných vlastníkov na štát v dôsledku neexistencie dedičov zo zákona, krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú a účelovú, a to z dôvodu existencie zákonných dedičov po právnych predchodcoch navrhovateľov v rozhodnom časovom období (rok 1982).

V súvislosti s námietkou navrhovateľa týkajúcou sa zastavanosti pozemkov, ku ktorým bolo preskúmvaným rozhodnutím pri navrátení vlastníckeho práva, krajský súd poukázal na obsah odôvodnenia preskúmvaného rozhodnutia a ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci správneho súdnictva (napr. rozsudky NS SR č. k. 2Sžo/214/2009 zo dňa 24.2.2010, č. k. 10Sžr/5/2011 zo dňa 29.6.2011) v skutkovo a právne obdobných právnych veciach.

Podľa krajského súdu zastavanosť pozemku ako hmotnoprávna prekážka podľa § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 503/2003 Z.z. musí byť daná jednak reálnym zastavaním danej nehnuteľnosti - plochy (budovy, spevnené plochy, chodníky a podobne), ale taktiež aj nemožnosťou odčlenenia časti pôvodnej nehnuteľnosti od ostatných zastavaných plôch, čo v danej právnej veci, podľa názoru krajského súdu, nebolo v administratívnom konaní preukázané. Daný stav je preukázaný geometrickým plánom ako aj miestnym šetrením vykonaným správnym orgánom, ktorý vo veci vydal preskúmvané rozhodnutie.

Krajský súd považoval za dôležité poukázať aj na obsah rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Sžr/126/2011 zo dňa 10.07.2012 a obsah nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), týkajúcich sa reštitučných konaní a vzťahujúcich sa aj na konkrétne právne vzťahy upravené zákonom č. 503/2003 Z. z. Ústavný súd vo všeobecnosti k ústavnoprávnym hľadiskám pre posúdenie zákonnosti reštitučných administratívnych konaní a súdnych konaní o daných nárokoch apeloval na potrebu zvlášť citlivého prístupu k reštitučným nárokom, s prihliadnutím na potrebu aspoň čiastočnej kompenzácie ujmy na základných ľudských právach a slobodách. K extenzívnemu výkladovému prístupu krajský súd citoval z dôvodov obsiahnutých v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 127/2010 zo dňa 22.6.2010: „.... z uvedeného pohľadu je podľa názoru ústavného súdu prirodzenou požiadavkou kladenou na všeobecné súdy a iné orgány verejnej moci, ktoré rozhodujú o reštitučných nárokoch oprávnených osôb, aby riadiac sa zásadami materiálneho právneho štátu pristupovali k interpretácii reštitučných zákonov s určitou veľkorysosťou, a naopak, brali do úvahy pre minulý režim príznačné nedostatky vtedajšej legislatívy, najmä však často sa vyskytujúcu svojvôľu vtedajších štátnych a iných orgánov pri uplatňovaní moci. Rozhodne však pri dôslednej individualizácii každého prípadu nemožno uvedené nedostatky pričítať na vrub oprávnenej osoby.“

Taktiež z judikatúry ústavného súdu citoval: „K reštitučným nárokom je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v súdnom konaní prípadne nedošlo k ďalšej krivde. Reštitučné zákony majú zabezpečiť, aby demokratická spoločnosť pristupovala aspoň k čiastočnému zmierneniu následkov minulých majetkových a iných krívd spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Štát a jeho orgány sú teda povinné postupovať obzvlášť v konaní podľa týchto zákonov v súlade so zákonnými záujmami osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná.“

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. b) a písm. h) O.s.p. navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zmenil tak, že vyhovie jeho návrhu a zruší opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie.

Okrem inej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie krajského súdu, navrhovateľ napáda rozsudok krajského súdu z dôvodu, že tento vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ namieta pribratie za účastníkov konania prvostupňovým súdom aj štátneho občana Českej republiky, s trvalým pobytom v Českej republike, ktorému podľa zákona č. 503/2003 Z.z. nemôže byť navrátený reštituovaný majetok. I napriek skutočnosti, že na pojednávaní dňa 17.05.2013 bolo konajúcemu súdu oznámené, že jedna z oprávnených osôb, pani E. K., zomrela dňa XX.XX.XXXX, prvostupňový súd sa, podľa navrhovateľa, s daným stavom nevysporiadal a preskúmané rozhodnutie potvrdil, teda potvrdil, že sa vydá časť dotknutej nehnuteľnosti aj mŕtvemu.

Nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom navrhovateľ dôvodí:

nesplnením podmienok na navrátenie vlastníctva k pozemku z dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z.z.,

zákonnosťou postupu príslušných správnych orgánov pri vyvlastňovacom konaní vo veci reštituovaných pozemkov v roku 1982,

charakteristikou reštituovaného pozemku navrhovateľkami, nezodpovedajúcou predmetu reštitúcie vymedzenej v § 1 zákona č. 503/2003 Z.z.,

benevolenciou hodnotenia predložených dokumentov a zisteného skutkového stavu v prospech reštituentov v nadväznosti na nález ústavného súdu,

nedôslednou aplikáciou zákona č. 503/2003 Z. z., pretože s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 3 citovaného zákona navrátenie predmetných pozemkov nie je možné.

Podľa navrhovateľa nie je pravdou, že správne orgány v roku 1982 nekonali s vlastníckmi vyvlastňovaných pozemkov. Uviedol, že v čase úmrtí J. C., v roku 1948, ako aj S. C., v roku 1956, platil zákon č. 139/1947 Zb., podľa ktorého vlastníctvo poľnohospodárskych pozemkov sa nemalo drobiť a vždy prechádzalo iba na jedného z dedičov. V tejto súvislosti poukázal na konštatácie v dedičských spisoch, založených v spise Obvodného pozemkového úradu, ktoré sú súčasťou súdneho spisu. Podľa navrhovateľa nemožno aplikovať v súčasnosti platnú legislatívu v oblasti dedenia na obdobie rokov 1948 - 1956, pretože by to bola protiústavná retro aktivita. Bývalý obvodný úrad a ani krajský súd nezisťoval, ktoré osoby sa v skutočnosti stali vlastníckmi nehnuteľnosti v zmysle vyššie platných predpisov, tak nemôžu konštatovať, že sa pri vyvlastňovaní nekonalo so všetkými vlastníckmi.

Navrhovateľ poukázal na bod 9 vyvlastňovacieho rozhodnutia zo dňa 03.02.1982, z ktorého je zrejmé, že vtedajšie úrady konali so všetkými relevantnými vlastníckmi podľa záznamov z vložky pozemkovej knihy č. 74, resp. náhradne úradne doručovali (ú.d.) pozostalým po bývalých vlastníckoch alebo keď boli z nich niektorí v USA, tak ich rodinným príslušníkom. Dokonca doručili písomnosti aj niektorým z účastníkov súčasného sporu - vid' vyjadrenie sa navrhovateľa v návrhu na preskúmanie rozhodnutia Obvodného úradu. Vyvlastňovanie v roku 1982 sa konalo podľa zákona č. 50/1976 Zb. v platnom znení, podľa ktorého mohli byť účastníci predvolaní len verejnou vyhláškou. Podľa časti textu, odôvodnenie Rozhodnutia o vyvlastnení je zrejmé, že vtedajšie úrady predložili písomné ponuky k uzavretiu dohôd. Na tieto vlastníckmi pozemkov nereagovali resp. nesúhlasili s ponúknutou cenou. Ceny za vyvlastnené pozemky boli uložené do notárskej úschovy, teda nešlo o odňatie bez náhrady a nemožno konštatovať, že takýmto postupom úradov boli na občanoch páchané krivdy. Vzhľadom k skutočnosti, že vtedajšie úrady konali pri vyvlastňovaní v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. v platnom znení, nemohlo dôjsť k vyvlastneniu bez právneho dôvodu, a teda nebol naplnený ani jeden dôvod navrátenia pozemkov podľa § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z.

V súvislosti s nenaplnením požiadavky zákona podľa § 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 503/2003 Z.z., navrhovateľ poukázal na skutočnosť, že v čase vyvlastnenia predmetného pozemku v roku 1982, tento už bol rozhodnutím Mestského národného výboru v Košiciach, odbor vodného a lesného hospodárstva a poľnohospodárstva, č. 5437, 6587/1979 zo dňa 13.12.1979, právoplatným dňa 05.10.1980, vyňatý z poľnohospodárskeho pôdneho fondu na sídlisko KVP. Z uvedeného dôvodu navrhovateľ zastáva názor, že v čase odňatia vyvlastnením a ani v súčasnom období, nemá dotknutá parcela charakter podľa § 1 zákona č. 503/2003 Z.z., a preto nemôže byť predmetom vrátenia podľa tohto zákona. Kópiu vyššie

uvedeného rozhodnutia o vyňatí predmetných pozemkov z poľnohospodárskeho pôdneho fondu navrhovateľ predložil spolu s podaným opravným prostriedkom.

Zo zákona č. 503/2003 Z.z. nevyplýva, že povaha navrátených pozemkov by nemala brániť poľnohospodárskemu využitiu, pričom navrhovateľ poukazuje na to, že je nepredstaviteľné, aby sa parcela s pôvodným označením 6062 využívala na poľnohospodárske účely, keďže táto je v zastavanej časti mesta a už to nepovolí územný plán.

Dotknutá parcela je zastavaná stavbou v zmysle stavebného zákona, nachádzajú sa tam potrubia, líniové stavby, kanalizácia, atď. Navrhovateľ uviedol, že ak by krajský súd alebo pozemkový úrad prišiel na predmetné miesto, zistil by, že nad horizont pozemku vyčnievajú kanalizačné šachty. Preto považuje tvrdenie bývalého obvodného úradu o nezastavaní pozemku stavbou za nepravdivé.

Podľa navrhovateľa zákon pozná aj vydanie náhradných pozemkov alebo aj finančné odškodnenie za ne. Preto, ak by sa dotknutým osobám vydali náhradné pozemky resp. namiesto vydania pozemkov vyplátila sa im finančná náhrada, boli by odškodnení.

Navrhovateľ nesúhlasí s aplikáciou predchádzajúcej judikatúry najvyššieho súdu a nálezov ústavného súdu v obdobných právnych veciach, týkajúcich sa reštitučných konaní a hodnotenia zákonnosti postupov správnych orgánov v čase nezákonného odnímania pozemkov. Nimi proklamovanú benevolenciu v prospech reštituentov pri rozhodovaní o ich reštitučných nárokoch nemožno bezbreho uplatňovať. Navrhovateľ to vníma ako účelové vykladanie skutočností a hodnotenie dôkazov a dokumentov, zatiaľ čo na strane povinných osôb sa vyžaduje dodržiavanie zákonov aj nad ich rámec. Navrhovateľ sa odvoláva na Ústavu Slovenskej republiky, ktorá zabezpečuje všetkým druhom vlastníctva rovnakú váhu a ochranu.

Pre prípad, že by platili všetky napádané konštatovania správneho orgánu a krajského súdu, a teda došlo by podľa nich k prevzatíu pozemku štátom bez právneho dôvodu, potom by sa podľa názoru navrhovateľa malo aplikovať ustanovenie § 3 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z.z., podľa ktorého: „Ak bolo v období od 1. apríla 1964 do 31. decembra 1989 odňaté vlastnícke právo k pozemku bez vyvlastňovacieho alebo iného rozhodnutia orgánu štátu, alebo bez registrácie kúpnej zmluvy štátnym notárom, oprávnená osoba má právo na navrátenie vlastníckeho práva k pozemku, ak pozemok nebol odňatý, ale zostal v držbe oprávnenej osoby odo dňa zrušenia vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľností do dňa uplatnenia práva podľa § 5 ods. 1, a ak k tomuto pozemku nebolo v evidencii nehnuteľností zapísané vlastnícke právo štátu, inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.“

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia v spojení so skutočnosťou, že k odňatiu vlastníckeho práva došlo v zákonom stanovenom rozpätí od roku 1964 do roku 1989, v roku 1982, navrhovateľ odvodil, že tento pozemok nemôže byť navrátený, keďže bol odňatý a nezostal v držbe oprávnenej osoby a k tomuto pozemku bolo v evidencii nehnuteľností zapísané vlastnícke právo štátu. Podľa jeho názoru príslušný pozemkový úrad a krajský súd rozhodli v rozpore s vyššie citovaným zákonným ustanovením.

III.

Odporca vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

K odvolacej námietke navrhovateľa o vyňatí predmetného pozemku z poľnohospodárskeho pôdneho fondu pred vydaním rozhodnutia o jeho vyvlastnení, odporca zdôraznil, že navrhovateľom k odvolaniu predložená kópia rozhodnutia Mestského národného výboru v Košiciach, odboru vodného a lesného hospodárstva č. 5437, 6587/1979 zo dňa 13.12.1979, je neoverená. K uvedenému ďalej odporca dôvodil, že vo výroku tohto rozhodnutia sa konštatuje zrušenie rozhodnutia odboru VIHP č. j. 4659/78 zo dňa 13.07.1978, ktoré bolo uvedené vo vyvlastňovacom rozhodnutí, ako aj vydanej zmeny tohto rozhodnutia č. j. 5630/78 zo dňa 03.10.1978 o trvalom odňatí poľnohospodárskej pôdy, pričom nie je v ňom

jednoznačne určené, ktorých parciel sa toto rozhodnutie týka. Neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia majú byť prílohy 1 až 3, ktoré navrhovateľ nepredložil. V uvedenom rozhodnutí sa konštatuje odňatie poľnohospodárskej pôdy pre výstavbu sídelného obvodu KVP vrátane komunikácií, vodovodu a vyššej vybavenosti sídliska.

Stavebné povolenie predložené povinnou osobou v konaní je na realizáciu vývojovej dielne SAV Košice - čo určite nie je možné považovať za občiansku vybavenosť sídliska. Na základe týchto skutočností je možné podľa odporcu predpokladať, že v novom rozhodnutí o vyňatí už predmetná parcela č. 6062 z PKV č. 74 katastrálne územie Košice nie je.

Oporca ďalej konštatoval, že ak by aj predmetná parcela bola vyňatá z pôdneho fondu, čo podľa správneho orgánu preukázané nebolo, bolo by tak urobené jednostranným administratívnym aktom štátu bez vedomia a hlavne bez vôle pôvodných vlastníkov.

Vo vzťahu k charakteru reštituovaného pozemku odporca uviedol, že pre posúdenie otázky, či sa na uvedenú nehnuteľnosť vzťahuje zákon č. 503/2003 Z.z., bola z pohľadu odporcu dôležitá tá skutočnosť, že podľa výroku vyvlastňovacieho rozhodnutia Obvodného národného výboru, odbor výstavby ÚPaA Košice II. č. Výst. 281/81/82-Kp. zo dňa 03.02.1982, boli vlastníkom vyvlastnené nehnuteľnosti s takým druhom pozemkov, aké boli zapísané v jednotlivých pozemnoknižných vložkách. V tomto prípade to znamená, že vyvlastňovacím rozhodnutím bola vyvlastnená nehnuteľnosť s druhom pozemku roľa. Tomu zodpovedá aj priznaná finančná náhrada 0,40 Kčs za m² pozemku, v zmysle Vyhlášky Slovenského cenového úradu a Ministerstva financií SSR č. 47/1969 Zb. o cenách stavieb v osobnom vlastníctve a o náhradách pri vyvlastnení nehnuteľností zo dňa 13.05.1969.

K námietke navrhovateľa, že nad horizontom predmetného pozemku vyčnievajú kanalizačné šachty, a teda je zastavaný, odporca uviedol, že v tejto časti parcely C-KN, ktorá bola vytvorená z pôvodnej parcely č. 6062, sa žiadne kanalizačné šachty vyčnievajúce nad horizont, ako ani žiadne iné stavby, nenachádzajú. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje miestne šetrenie vykonané zamestnancami úradu, ako aj vyhotovený geometrický plán.

IV.

K podanému odvolaniu sa vyjadrila vedľajšia účastníčka v prvom rade a uviedla, že súhlasí s výrokom napadnutého rozsudku krajského súdu a zároveň dodala, že predmetný pozemok je voľný, nezastavaný, iba zarastený burinou a nesúhlasí s dôvodmi odvolania.

V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe opravných prostriedkov prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250i ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250i ods. 2 O. s. p. pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 250m ods. 1 O. s. p. konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

Podľa § 250i ods. 3 O.s.p. na vady konania pred správnym orgánom sa prihliada, len ak vzniknuté vady mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 503/2003 Z. z. tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria
- b) lesný pôdny fond³.

Pokiaľ ide o definíciu poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu v zmysle § 1 zákona č. 503/2003 Z. z., zákonodarca v informatívnej poznámke pod bodmi 2, 3 k § 1 uvedeného zákona uviedol: § 2 zákona SNR č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení neskorších predpisov a zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodujúce obdobie“) spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Podľa § 2 ods. 2 písm. a) až e) zákona č. 503/2003 Z. z., ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,
- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- rodičia osoby uvedenej v odseku 1,
- súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti.

Podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z. z. oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát, alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z. z., ak bolo v období od 1. apríla 1964 do 31. decembra 1989 odňaté vlastnícke právo k pozemku bez vyvlastňovacieho alebo iného rozhodnutia orgánu štátu, alebo bez registrácie kúpnej zmluvy štátnym notárom, oprávnená osoba má právo na navrátenie vlastníckeho práva k pozemku, ak pozemok nebol odňatý, ale zostal v držbe oprávnenej osoby odo dňa zrušenia vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľností do dňa uplatnenia práva podľa § 5 ods. 1, a ak k tomuto pozemku nebolo v evidencii nehnuteľností zapísané vlastnícke právo štátu, inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 32 ods. 2 Správneho poriadku podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnemu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Podľa § 32 ods. 3 Správneho poriadku na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.

Podľa § 33 ods. 1 Správneho poriadku účastník konania a zúčastnená osoba má právo navrhovať dôkazy a ich doplnenie a klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní a miestnej ohliadke.

Podľa § 33 ods. 2 Správneho poriadku správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

Podľa § 34 ods. 1 Správneho poriadku na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

Podľa § 34 ods. 2 Správneho poriadku dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka.

Podľa § 34 ods. 3 Správneho poriadku účastník konania je povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe.

Podľa § 34 ods. 4 Správneho poriadku vykonávanie dôkazov patrí správnemu orgánu.

Podľa § 34 ods. 5 Správneho poriadku správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

Odvolací súd, konfrontujúc odvolacie dôvody s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu a príslušného pozemkového úradu, ako i s obsahom administratívneho spisu konštatuje, že krajský súd v tomto prípade určil vecne správne medze súdneho prieskumu, spočívajúce v posúdení otázky existencie aplikovaného reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2013 Z. z. v nadväznosti na posúdenie zákonnosti administratívneho procesu vyvlastnenia.

Krajský súd vyhodnotil v súlade so zákonom uplatnené dôvody nezákonnosti preskúvaného rozhodnutia s obsahom administratívneho spisu, preukazujúce dostatočné zistenie skutkového stavu veci a následne jej správne právne posúdenie.

Odvolací súd v súvislosti s uvedeným konštatovaním vychádza predovšetkým zo skutočnosti, že navrhovateľ ešte pred vydaním napadnutého administratívneho rozhodnutia poukazoval na rozhodnutia (vyjadrenia zo dňa 22.12.2010 a 21.02.2011), ktorými malo byť ešte v čase pred začatím sporného vyvlastňovacieho konania a vydaním rozhodnutia o vyvlastnení predmetných pozemkov vo vlastníctve právnych predchodcov vedľajších účastníkov ako oprávnených osôb, realizované odňatie týchto pozemkov z poľnohospodárskeho pôdneho fondu, hoci vo výroku rozhodnutia Obvodného národného výboru Košice II č. Výst. 281/81/82-Kp zo dňa 03.02.1982, o ich vyvlastnení, sú druhovo charakterizované ako roľa.

Správny orgán sa s uvedenou námietkou navrhovateľa vysporiadal v odôvodnení napadnutého administratívneho rozhodnutia konštatovaním, že „Tunajší úrad šetrením na Správe katastra Košice zistil,

že predmetné rozhodnutie sa v zbierke listín nenachádza, aj keď je uvedené v odôvodnení samotného vyvlastňovacieho rozhodnutia. Povinná osoba neunesla dôkazné bremeno a v priebehu správneho konania a ani súdnych konaní vo veci reštitučných nárokov na vedľajšie parcely nepredložila uvedené rozhodnutie.“ (str. 4 preskúmaného administratívneho rozhodnutia). Ďalej správny orgán dôvodil, že druh nezákonne vyvlastneného pozemku pre potreby jeho navrátenia do vlastníctva oprávnených osôb, odvodil z výroku vyvlastňovacieho rozhodnutia ako i z ceny za m² pozemku, vo výške ktorej boli za predmetné pozemky v tom čase v zmysle príslušných právnych predpisov poskytnuté finančné náhrady.

S prihliadnutím na zákonom taxatívne vymedzené druhy pozemkov podliehajúc reštitúcii, v § 1 zákona č. 503/2003 Z. z., bol postup pozemkového úradu súladný so zákonom.

Najvyšší súd vychádzajúc z obsahu vyvlastňovacieho rozhodnutia zo dňa 03.02.1982, keďže na základe navrhovateľom do pozornosti danej odvolacej indície o vyňatí predmetného pozemku z poľnohospodárskeho pôdneho fondu ešte pred jeho vyvlastnením, preskúmal skutkový stav veci, podstatný pre posúdenie oprávnenosti reštitučného nároku oprávnených osôb k predmetnému pozemku, keď navrhovateľ k podanému odvolaniu predložil rozhodnutie Mestského národného výboru v Košiciach číslo: 5437, 6587 1979 zo dňa 13.12.1979. Odvolací súd uvedený odvolací dôvod vyhodnotil ako nedôvodný, pretože odvolateľ predložil predmetné rozhodnutie len vo fotokópii, a tiež bez rozhodujúcich príloh 1.-3., ktoré podľa výroku uvedeného rozhodnutia mali tvoriť jeho nedeliteľnú súčasť a mali špecifikovať podrobnejšie prehľad dotknutých parciel a to situačne i v tabuľke. Za tohto stavu veci nebolo možné uvedenému odvolaciemu dôvodu priznať úspech, keďže predložená listina nepreukázala, že by práve sporná roľa bola vyňatá z poľnohospodárskeho pôdneho fondu ešte pred jej vyvlastnením. Podľa názoru najvyššieho súdu z uvedeného dôvodu bola spôsobilým predmetom reštitúcie v tomto konaní.

V súvislosti s oprávnenosťou nároku na navrátenie vlastníctva k pozemkom, odňatým pôvodným vlastníkom štátnou mocou v čase neslobody /v rozhodujúcom období/, správny orgán neskúma len splnenie zákonných podmienok viažucich sa k osobám oprávneným uplatniť si reštitučný nárok (§ 2 v spojení s § 8 ods. 4 zákona č. 503/2003 Z. z.) a k ich reštitučným titulom (§ 3 zákona č. 503/2003 Z. z.). Rovnako má povinnosť ex offio skúmať, či pozemok, ako predmet uplatneného reštitučného nároku, v čase jeho nezákonného vyvlastnenia, spĺňal druhovú charakteristiku pozemku, taxatívne vymedzenú ustanovením § 1 citovaného zákona.

Odvolací súd na podklade uvedeného uzavrel, že navrhovateľ neunesol v tejto časti dôkazné bremeno, keďže nepredložil listinu alebo iný dôkaz, ktorým by vyvrátil obsah vyvlastňovacieho rozhodnutia v časti druhového vymedzenia pozemku - roľa.

V tejto súvislosti možno pri svedčiť argumentácii odporcu založenej na premise a priori nezákonného postupu štátnych orgánov v rozhodujúcom období, teda, že ak by aj rozhodnutie o vyňatí predmetného pozemku z poľnohospodárskeho pôdneho fondu existovalo. bolo by tak urobené jednostranným administratívnym aktom štátu bez vedomia a hlavne bez vôle pôvodných vlastníkov.

So zreteľom na účel reštitučného procesu, ktorým je zmiernenie niektorých majetkových krívd, a to i s využitím spomenutej výkladovej línie prezentovanej ústavným súdom a najvyšším súdom v reštitučných veciach, subsumoval odporca reštitučný titul pod skutkovú podstatu vyplývajúcu z ustanovenia § 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 503/2003 Z.z.

Na margo námietky navrhovateľa o pokračovaní v konaní krajským súdom aj s právnymi nástupcami po zomrelej oprávnenej osobe, E. K., rod. C., s trvalým pobytom v Českej republike, odvolací súd uvádza, že namietaný postup súdu prvého stupňa je súladný s judikatúrou najvyššieho súdu.

Uvedené vyplýva z obsahu administratívneho spisu, z ktorého je zrejmé, že oprávnená osoba, neb. E. K., si reštitučný návrh uplatnila v zákonom stanovenej lehote, čo medzi účastníkmi ani nie je sporné (zomrela až v priebehu súdneho konania dňa XX.XX.XXXX).

Odvolačí súd má za to, že účinky takto uplatneného reštitučného nároku zostávajú zachované a právni nástupcovia po zomrelej oprávnenej osobe sa môžu domôcť práva, aby bol nehnuteľný majetok vrátený do rodiny, ktorej bol násilne, použitím štátnej vôle v rozhodujúcom období odňatý. Uvedenému výkladu nebráni účel reštitučného zákona ako i jednota právneho systému Slovenskej republiky ako právneho štátu, vychádzajúca zo zásady ochrany základných ľudských práv a slobôd, zakotvených v Ústave Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) i v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná, napr. právo vlastníť majetok, záruka dedenia (čl. 20 ods. 1 ústavy) a povinnosť výkladu zákonov ústavne konformným spôsobom (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 250ja ods. 3 vety druhej O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. potvrdil podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa v odôvodnení obmedzil na vyššie uvedené dôvody, ako i na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku krajského súdu.

Navrhovateľovi odvolací súd náhradu trov konania podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c veta prvá O.s.p., § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. nepriznal, pretože nemal v odvolacom konaní úspech. Rovnako rozhodol i o trovách ďalších účastníkov, pretože v správnom súdnictve má právo na náhradu trov konania len úspešný navrhovateľ.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.